

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Національний університет фізичного виховання і спорту України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Університет Миколи Коперника
Харківська державна академія фізичної культури
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
London Metropolitan University (Університет Лондон Метрополітен)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю

01 грудня 2022 року

CURRENT ISSUES OF PHYSICAL CULTURE, SPORTS AND PHYSICAL EDUCATION

Collection of materials of the III All-Ukrainian Scientific and Practical conferences with international participation

December 01, 2022

Полтава, 2022

високих доходів, так і за рахунок економії коштів на лікарів та медикаменти. Мотивація до здорового способу життя з'являється у людини не сама по собі, а формується в результаті певного психологічного і педагогічного впливу.

Визначальну роль для збереження здоров'я студентської молоді відіграє спосіб життя. Під час навчання у виші студенти знаходяться під впливом цілого комплексу факторів, які негативно впливають на стан здоров'я: інформаційний стрес, недостатнє матеріальне забезпечення, необхідність поєднання навчання з роботою, порушення режиму праці, відпочинку та харчування, значна гіподинамія.

Погіршення стану здоров'я студентів за період навчання в виші у значній мірі обумовлено впливом соціально-гігієнічних факторів зовнішнього середовища і спадкоємно-генетичною схильністю. Відомо, що вступ до вищого навчального закладу у більшості студентів викликає зміну звичних життєвих стереотипів, зміну місця проживання, зміну умов для самостійної роботи, зміну режиму і якості харчування. При цьому значна кількість студентів проживає в гуртожитках.

В сучасному світі ефективним захистом від впливу негативних факторів зовнішнього середовища, стресів на умови життя, організм людини є рухова активність, фізичні вправи та спорт.

Література

1. Андрощук Н. Основи здоров'я і фізична культура (теоретичні відомості) Тернопіль: Підруч. і посіб., 2006. 160 с.
2. Балбенко С. Основи здоров'я та фізичної культури: метод. посіб. для вчителів Х.: Скорпіон, 2004. 96 с.

Хруль О. С., магістрантка групи 101-мФС,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
Гета А. В., доцент кафедри фізичної культури та спорту,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

АДАПТИВНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Адаптивна фізична культура – соціальний феномен, головною метою якого є соціалізація людей з обмеженими фізичними можливостями, а не тільки їхнє лікування за допомогою фізичних вправ і фізіотерапевтичних процедур.

Зростання інвалідності населення в більшості країн світу пов'язане з ускладненням виробничих процесів, збільшенням транспортних потоків, виникненням військових конфліктів, погіршенням екологічної обстановки і з іншими причинами. Воно зумовило появу нових областей людинознавчих знань, навчальних і наукових дисциплін, нових спеціальностей у системі вищої та середньої професійної освіти.

В Україні до теперішнього часу сформовані основні контури освітнього, наукового, правового та інформаційного простору адаптивної фізичної культури. Багато ЗВО, технікуми, коледжі здійснюють освітню діяльність з адаптивної фізичної культури; професорсько-викладацький склад, науковці, аспіранти проводять науково-дослідну роботу в цій галузі. Однак досить швидкий розвиток і впровадження адаптивної фізичної культури в систему освітніх і наукових організацій та установ породили ряд труднощів і протиріч, обумовлених недостатньо чіткою розробленістю її проблемного поля, методологічних основ, принципів, функцій та ін. Справа в тому, що адаптивна фізична культура інтегрує в собі як мінімум три великих галузі знання – фізичну культуру, медицину, корекційну педагогіку і велику кількість навчальних і наукових дисциплін: теорію і методiku фізичної культури, теорію і методiku окремих видів спорту та їх груп, теорію і методiku фізичного виховання, рухової рекреації та фізичної реабілітації; анатомію, фізіологію, біохімію, біомеханіку, гігієну, загальну і приватну патологію, тератологію, психологію хвороби та інвалідності, спеціальну психологію, спеціальну педагогіку, психіатрію, психоконсультування і т.д. Все це призводить до різних трактувань сутності адаптивної фізичної культури, що зумовлюється науковими уподобаннями педагогів або науковців, їх попереднім досвідом роботи. Так, наприклад, в середовищі фахівців і науковців, і особливо в масовій свідомості, домінує уявлення про тотожність адаптивної і лікувальної фізичної культури або фізичної реабілітації. Насправді, як показує міжнародний досвід і вітчизняна практика, перш за все, в області адаптивного спорту (або спорту інвалідів), це зовсім не так. Адаптивна фізична культура є значно більш ємним і широким соціальним феноменом, основною метою якого є соціалізація або ресоціалізація особистості інваліда або людини з відхиленнями в стані здоров'я, підняття рівня якості їх життя, наповнення її новим змістом, здоровим глуздом, емоціями, почуттями, а не тільки їх лікування за допомогою тих чи інших фізичних вправ або фізіотерапевтичних процедур. Побувавши на змаганнях інвалідів, кожен може на власні очі переконатися в тому, що для спортсменів участь в них це, перш за все, можливість спілкування, розширення кола знайомих і друзів, відчуття і співпереживання справжнього свята. Радість перемоги, гіркота поразки значно активізують емоційну сферу спортсменів, наповнюють її почуттями, дозволяють забути про свої недуги і, в кінцевому рахунку, відчуття, що їх життя повнокровне і одухотворене. Таким чином, адаптивний спорт, надаючи оздоровчий і лікувальний вплив на спортсмена, є до того ж і прекрасним засобом і способом входження в соціум, завоювання свого соціального «простору».

На даний час накопичений великий досвід застосування засобів і методів фізичної культури в роботі з особами з відхиленнями в стані здоров'я, включаючи інвалідів, особливо в лікувальному і освітньому напрямках. Проводяться численні наукові дослідження приватних проблем адаптивної фізичної культури. Однак явно бракує узагальнюючих робіт, в яких би автори розглядали методологічну платформу цієї галузі соціальної практики. Тому цілком природні дублювання, переважання в роботах методів дослідження тієї

чи іншої усталеної області знань, що, безумовно, знижує ефективність проведених досліджень і поширення й впровадження в практику результатів наукових досліджень і передового досвіду педагогів-новаторів.

Одним із найважливіших вимог сьогодення є розробка методологічних основ адаптивної фізичної культури, фундаменталізація освіти в цій галузі, конкретизація об'єкта, мети, завдань, змісту, видів адаптивної фізичної культури, її функцій і принципів. Основна проблема тут полягає не в накопиченні й об'єднанні знань з фізичної культури, медицини, корекційної педагогіки та великої кількості перерахованих раніше навчальних і наукових дисциплін, а в створенні, по суті, нового знання, який являє собою результат взаємопроникнення знань кожної з названих областей і дисциплін.

Література

1. Винник Д. П. Адаптивное физическое воспитание и спорт; под ред. Джозефа П. Винника; [пер. с англ. И. Андреев]. К.: Олимпийская литература, 2010. 608 с.
2. Деделюк Н. А. Теорія і методика адаптивної фізичної культури: навч.-метод. посібник для студентів. Луцьк: Вежа-Друк, 2014. 68 с.
3. Соколенко О. І. Адаптивна фізична культура: навч.-метод. посіб. Старобільськ, 2015. 153 с.

Шукатка О. В., професор кафедри фізичного виховання та спорту
факультету педагогічної освіти
Львівський національний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблемі формування ціннісних орієнтацій студентів під час навчання у ЗВО присвячувалися дослідження багатьох науковців. Зокрема, Г. Безверхня реалізовувала ці процеси під час фізичного виховання [1]. Саме фізична готовність передбачає прояв ціннісного ставлення до формування здоров'язберігаючої компетентності студентів для активної професійної діяльності в майбутньому. Адже смислоутворювальними основами людського буття, що визначають напрями та мотивованість життя і діяльності людини, є комплекс моральних, етичних, культурних, професійних, здоров'язберігаючих цінностей. Оскільки формування готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності є важливим і цінним для людини, котра здобуває фах, відтак навчально-виховний процес у вищій школі має ґрунтуватися на наукових засадах аксіології (науки про цінності) шляхом реалізації аксіологічного підходу до всіх аспектів професіогенезу, в тому числі, й формування здоров'язберігаючої компетентності студентів [3]. Дослідники розглядають аксіологічний підхід як філософськопедагогічну стратегію, яка спрямована на комплексне використання педагогічних ресурсів для всебічного розвитку особистості та проектує перспективи вдосконалення системи освіти [2].